22.09.2025

TEM/ Juhani Tirkkonen

Asia K16/2026 vp.

Lisäselvitys ympäristövaliokunnan 17.9.2025 kuulemiseen ilmastovuosikertomuksesta 2024

Ympäristövaliokunnan kuulemisessa17.9.2025 koskien Ilmastovuosikertomusta 2024 esitettiin useampia kysymyksiä koskien teknisiä nieluja. Tiukan aikataulun vuoksi työ- ja elinkeinoministeriön edustajalla ei ollut mahdollisuutta vastata esitettyihin kysymyksiin itse kokouksessa vaan annettiin mahdollisuus kommentoida kysymyksiä kirjallisesti.

Vastauksena esitettyihin kysymyksiin työ- ja elinkeinoministeriö toteaa teknisistä nieluista seuraavaa:

Hiilidioksidin talteenotto ja hyötykäyttö tai varastointi voivat edistää päästökauppasektorin päästökehitystä entisestään. Teknisistä nieluista on odotettavissa keskeinen ilmastopolitiikan väline tulevaisuudessa. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan tekniset nielu ovat keino saavuttaa EU:n tiukkenevia päästövähennystavoitteita etenkin päästökauppasektorilla.

Teknisten nielujen yleistyminen edellyttää ennen kaikkea EU-sääntelyn selkeyttämistä, jotta yrityksillä olisi pidemmän aikavälin insentiivi teknisten nielujen käyttöönottoon. Lyhyellä aikavälillä teknisten nielujen käyttöönotto edellyttää myös muita taloudellisia kannusteita.

Sääntelyn osalta tuleva päästökauppadirektiivin uudistaminen on keskeinen. Tästä on odotettavissa esitys heinä-lokakuussa 2026. Suomi pitää erittäin tärkeänä, että EU:n energia- ja ilmastosäädöskehikkoon luodaan kannustin teknisille nieluille eli biogeenisen tai suoraan ilmasta talteenotetun hiilidioksidin pysyvälle varastoinnille (BECCS ja DACCS). Suomen osalta tärkeä ratkaistava kysymys on myös yleisen päästökaupan (ETS1) soveltamisalaa koskeva rajaus, jonka mukaan yli 95 % biomassaa käyttävät laitokset rajataan yleisen päästökaupan ulkopuolelle vuodesta 2026, mikä tarkoittaa, että kyseiset laitokset eivät voisi hyödyntää mahdollista yleisen päästökaupan kannustinta. Suomen näkemyksen mukaan on oleellista varmistaa korkean asteen biomassalaitosten mahdollisuus täysimääräisesti hyödyntää mahdolliset kannusteet ja siten edelleen kannustaa päästöjen vähentämiseen sekä varmistaa sisämarkkinoilla tasapuoliset kilpailuedellytykset.

Puhtaan energian kärkihankerahalla, joka budjettiriihessä supistettiin 140 miljoonasta eurosta 90 miljoonaan euroon, on tarkoitus tukea alan kehitystä ja luoda edellytyksiä alan kehittymiselle Suomessa. Se mahdollistaa investointiavustuksen useammalle hankkeelle. Puhtaan energian kärkirahan käyttöä koskeva asetusluonnos on ollut lausunnoilla kesällä 2026 ja viimeisteltävänä työ- ja elinkeinoministeriössä. Asetuksen mukaista kilpailutusta on ministeriössä alettu valmistelemaan.

Teknisten nielujen hankkeet ovat hyvin kalliita toteuttaa, eivätkä ne ole vielä markkinaehtoisesti kannattavia, joten hankkeet edellyttävät laajemmassa mittakaavassa toteutettaessa puhtaan energian kärkirahaa suurempaa tukea Ruotsin esimerkin mukaisesti. Lähinnä kysymykseen näille isoille teknisten nielujen hankkeille tulisi tukimuotoina hyödyntää esimerkiksi EU:n innovaatiorahastoa tai verohyvitysinstrumenttia.